

Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb

ODBOR REGULÁCIE POŠTOVÝCH SLUŽIEB

Stále pracovisko pre oblasť poštových služieb

Ulica 1. mája 16, 010 01 Žilina

č. 18110/ORPS/2023 - 48097

PREDBEŽNÉ ČISTÉ NÁKLADY UNIVERZÁLNEJ SLUŽBY ZA ROK 2023

Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, odbor regulácie poštových služieb (ďalej len „úrad“), ako príslušný orgán štátnej správy v oblasti poštových služieb podľa § 2 ods. 1 zákona č. 402/2013 Z. z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s ustanovením § 12 písm. b) a podľa § 57 odsek 1, odsek 3 a odsek 4 zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poštových službách“) v spojení s § 2 a § 3 Vyhlášky úradu č. 63/2012 Z. z. o spôsobe výpočtu a náhrade čistých nákladov univerzálnej služby (ďalej len „Vyhláška“),

určuje predbežné čisté náklady univerzálnej služby za rok 2023 v sume

13 686 574,-

/slovom: trinásť miliónov šesťstoosemdesiatšesťtisíc päťstosedemdesiatštyri eur/.

O d ô v o d n e n i e

Slovenská pošta, a. s., so sídlom Partizánska cesta 9, 975 99 Banská Bystrica, IČO: 36 631 124 (ďalej len „SP, a. s.“) bola v roku 2023 poskytovateľom univerzálnej služby na základe udelenej Poštovej licencie č. 7338/ORPS/2022-25092 zo dňa 8.9.2022 na poskytovanie univerzálnej služby a vykonávanie poštového platobného styku, ktorá jej bola udelená podľa § 45 ods. 7 v spojení s § 47 ods. 4 zákona o poštových službách s platnosťou od 1. januára 2023 do 31. decembra 2027.

Podľa § 57 ods. 2 zákona o poštových službách predložila SP, a. s., dňa 30.8.2023 úradu vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby a celkových nákladov za obdobie prvých šiestich mesiacov kalendárneho roka 2023 na tlačive podľa § 4 Vyhlášky spolu s prílohami, evidované pod č. 18110/ORPS/2023-41496.

SP, a. s., predložila vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby za I. polrok roka 2023 (ďalej len „vyčíslenie ČN“) a vyčíslenie celkových nákladov za I. polrok roka 2023 nasledovne:

Suma v eurách:	
Čisté náklady univerzálnej služby za I. polrok 2023	13 542 712
Trhová výhoda	-134 726
Celkové náklady za I. polrok 2023	166 488 723
Celkový výsledok hospodárenia za I. polrok 2023 (EBT)	4 973 973

K vyčísleniu ČN boli v elektronickej podobe (CD nosič) a v tlačenej forme v tých prípadoch, kde to bolo technicky možné vzhľadom na objem dát, predložené tieto prílohy:

- = Popis komerčného scenára poskytovania univerzálnej poštovej služby a vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej poštovej služby za polrok 2023 (PWC)
- = Vyčíslenie nákladov za polrok 2023 spolu s prílohami Vyhlášky (7 príloh)
- = 15 príloh komerčného scenára preukazujúcich vyčíslenie jednotlivých častí ČN:
 - Prehľad o doručovaní polrok 2023
 - Geografické členenie triedenia zásielok
 - Úspora nákladov na HSS Zvolen polrok 2023
 - Úspora nákladov v sieti HPS, RPS, OPS polrok 2023
 - Preferencia v zákazníckom správaní pri frekvencii doručovania
 - Externý prieskum Gfk z roku 2014
 - Prevodový mostík nákladov a výnosov polrok 2023
 - Presun nákladov neprevádzkovaných pôšt polrok 2023
 - Výnosy polrok 2023 a vplyv kvality medzinárodnej služby na výpočet ČN UNS polrok 2023
 - Správna réžia polrok 2023
 - Vyčíslenie nehmotnej výhody DPH polrok 2023
 - Vyčíslenie výhody marketingový efekt a filatelia polrok 2023
 - Výpočet nákladovej efektívnosti polrok 2023
 - Detail poklesu stavu investičného majetku na neprevádzkovaných poštách polrok 2023
 - Optimalizácia poštovej siete polrok 2023
- = 12 príloh k výpočtu ČN na základe požiadavky úradu listom č. 8647/ORPS/2023-12928 zo dňa 28.3.2023:
 - Správa o hospodárení SP, a. s., za polrok 2023
 - Organizačná štruktúra SP, a. s.
 - Obraty účtov podľa hlavnej knihy za polrok 2023
 - Polročný výkaz o Oddelenej evidencii nákladov a výnosov z regulovaných poštových činností a ostatných činností za polrok 2023
 - Výkaz ekonomicky neoprávnených nákladov za polrok 2023
 - Vysúhlásenie rozdielov medzi výkazom OdÚč a komerčným scenárom
 - Priemerná celková cena práce vodičov polrok 2023
 - Náklady prepravy polrok 2023
 - Podiel výnosov z podaja do členských štátov EÚ v medzinárodnom styku polrok 2023
 - Percentuálne rozdelenie výnosov UNS podľa zákazníckych segmentov polrok 2023
 - Vysúhlásenie výnosov spadajúcich do merania kvality s výnosmi podľa výkazu OdÚč za I. polrok 2023
 - Detailný výpočet zmeny stavu dlhodobého majetku v rámci zmeny čistých aktív za I. polrok 2023

SP, a. s., použila pre výpočet čistých nákladov univerzálnej služby metódu „Commercial Approach“, ktorá je založená na porovnaní aktuálnych výnosov a nákladov SP, a. s., a výnosov a nákladov toho istého podniku bez povinnosti poskytovania univerzálnej služby. Stanovenie porovnateľných dát predpokladá vypracovanie reálneho, konkurencieschopného a komerčne najvýhodnejšieho modelu (tzv. „komerčného scenára“), ku ktorému by SP, a. s., pravdepodobne pristúpila, ak by nemala povinnosť univerzálnej služby.

Pri metóde „Commercial Approach“ sa vychádza z nasledovných štyroch krokov:

1. krok: Identifikácia hypotetického správania poskytovateľa univerzálnej služby, ak by nemal povinnosť univerzálnej služby,
2. krok: Kalkulácia nákladov poskytovateľa univerzálnej služby bez povinnosti univerzálnej služby,
3. krok: Kalkulácia výnosov poskytovateľa univerzálnej služby bez povinnosti univerzálnej služby,

4. krok: Kalkulácia čistých nákladov univerzálnej služby na základe porovnania výnosov a nákladov dosahovaných poskytovateľom univerzálnej služby v podmienkach bez povinnosti univerzálnej služby.

Na základe ohodnotenia prvkov komerčného scenára sa vypočíta výsledok hospodárenia, ktorý by SP, a. s., dosiahla ako podnik bez povinnosti poskytovania univerzálnej služby. Porovnaním hospodárskych výsledkov podniku s povinnosťou univerzálnej služby a toho istého podniku bez povinnosti univerzálnej služby sa vykalkulujú čisté náklady. Následne sa tento výsledok upraví ešte o primeraný zisk, trhové a nehmotné výhody a nákladovú neefektívnosť.

Pre účely modelovania zmien nákladov v komerčnom scenári k 30.6.2023 boli celkové náklady SP, a. s., rozdelené na základe údajov z účtovníctva a podpornej dokumentácie do nasledovných kategórií: náklady podacej časti pôšt, náklady na doručovanie, náklady na prepravu a triedenie, náklady na správnu réžiu, ostatné náklady, daň z príjmov a ekonomicky neoprávnené náklady.

Pre účely modelovania zmien výnosov v komerčnom scenári boli celkové výnosy SP, a. s., za prvý polrok 2023 na základe údajov z účtovníctva a podpornej dokumentácie rozdelené do nasledovných kategórií: listové zásielky, balíky, expresné služby, poštový platobný styk, SIPO, dôchodky a sociálne dávky, služby pre 365.bank, reklamné adresované zásielky, periodické zásielky, letáky a ostatné výnosy. Dopady komerčného scenára na výnosy boli kalkulované na úrovni celej SP, a. s., a to využitím údajov z účtovníctva celej SP, a. s., ako aj jednotlivých pôšt neprevádzkovaných v komerčnom scenári.

Pre výpočet primeraného zisku bola použitá metóda WACC (metóda váženého priemeru nákladov na kapitál). Výška primeraného zisku bola stanovená použitím pomernej časti priemerných nákladov kapitálu WACC, t. j. ako rozdiel medzi nákladmi na financovanie cudzieho a vlastného kapitálu podniku s povinnosťou univerzálnej služby a bez povinnosti univerzálnej služby.

Pre stanovenie nákladovej neefektívnosti bral poskytovateľ univerzálnej služby do úvahy najmä štúdiu zverejnenú spoločnosťou Frontier Economics („Study on the principles used to calculate the net costs of the postal USO“, January 2013), pričom ako najvhodnejšie pre účely výpočtu pre podmienky SP, a. s., boli zvolené postupy uvádzané v predmetnej štúdii, a to metóda založená na historickom porovnaní miery produktivity tzv. „Method of Historical Comparison – Total Productivity Factor“. Aplikácia stanovenej miery neefektívnosti do výpočtu bola uskutočnená metódou ex-post (tzv. „ex-post efficiency adjustment“), t. j. celkové čisté náklady, kvantifikované na základe aktuálnych účtovných dát, boli po ukončení všetkých výpočtov upravené o stanovené percento neefektívnosti. Pri odhade miery nákladovej neefektívnosti za 1. polrok 2023 SP, a. s., vychádzala z referenčného roka 2012, v ktorom skončila platnosť predchádzajúcej poštovej licencie. Miera použitá vo výpočte je určená na základe údajov za 1. polrok 2023. Miera nákladovej efektívnosti je chápaná ako schopnosť podniku reagovať v čase na meniace sa trhové podmienky.

Pre zistenie výsledkov hospodárenia z univerzálnej služby boli použité údaje z oddeleného účtovníctva, vedeného na základe metódy ABC (Activity Based Costing).

Komerčný scenár vychádzal z alternovania a definovania nasledovných parametrov univerzálnej služby:

- geografické pokrytie územia doručovaním,
- poštová sieť,
- cenotvorba,
- produktové portfólio a kvalita služby,
- frekvencia doručovania.

Geografické pokrytie územia doručovaním

Komerčný scenár predpokladá, že podnik bez povinnosti univerzálnej služby by si zachoval súčasný rozsah geografického pokrytia územia doručovaním.

Poštová sieť:

SP, a. s., ako poskytovateľ univerzálnej služby je povinná dodržiavať Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby určené úradom dňa 31.3.2022 pod č. j. 5919/ORPS/2022-7220 v platnom znení, zverejnené vo Vestníku úradu č.3/20222 a na webovom sídle úradu www.teleoff.gov.sk, ktoré okrem iného stanovujú povinnosť zabezpečiť územnú a časovú dostupnosť pobočiek, čím ostávajú v prevádzke aj ekonomicky nerentabilné pošty. V komerčnom scenári bolo z celkového súčasného počtu 1 426 pôšt, 42 poštových stredísk a 5 pojazdných pôšt, identifikovaných 854 pôšt, ktoré musia byť prevádzkované ako povinné a z nich následne, po zohľadnení ekonomických kritérií a nevýznamnej strategickej povahy, 511 pôšt, ktoré by ako podnik bez povinnosti univerzálnej služby SP, a. s., neprevádzkovala.

Cenotvorba:

Komerčný scenár predpokladá, že SP, a. s., by bez povinnosti univerzálnej služby pristúpila iba k spoplatneniu slepeckých zásielok, čo by sa odzrkadlilo v náraste výnosov.

Produktové portfólio a kvalita služby:

SP, a. s., by znížením frekvencie doručovania v komerčnom scenári nebola schopná dodržať normy kvality na celom geografickom území Slovenskej republiky stanovené Požiadavkami na kvalitu pre zásielky s lehotou prepravy D+1. Uvedená zmena v rámci komerčného scenára vychádza z predpokladu zníženia frekvencie doručovania v rajónoch s prevažujúcou pochôdzkou zo súčasne platného systému (každý pracovný deň) na 6 z 10 pracovných dní. V týchto oblastiach by SP, a. s., nedokázala garantovať doručenie zásielky adresátovi najneskôr nasledujúci pracovný deň. Zmeny by sa čiastočne dotkli štruktúry produktu list 1. triedy a poštového poukazu na adresu 1. triedy (zníženie kvality, nedodržanie lehoty D+1).

Frekvencia doručovania:

Podnik bez povinnosti univerzálnej služby by znížil frekvenciu doručovania vo vybraných oblastiach a to tak, že v doručovacích rajónoch, kde pochôdzka predstavuje viac ako 50 % časového fondu doručovateľa, by boli zásielky doručované počas troch pracovných dní z piatich. V komerčnom scenári bolo takto identifikovaných 2 837 rajónov so zníženou frekvenciou doručovania a 978 rajónov bez zmien v doručovaní. Uvedené zmeny v komerčnom scenári by boli sprevádzané nasledovnými zmenami:

- zmena v systéme doručovania doručovateľmi a v súvisiacich nákladoch,
- zmena v štruktúre a výške výnosov,
- zmena v systéme motorizovaného doručovania a v súvisiacich nákladoch,
- zmena v správnej réžii a v súvisiacich nákladoch.

Rozšírením motorizovaného doručovania a zmenami v prepravnej sieti by sa dosiahla úspora v najazdených km za rok a zároveň boli identifikované možnosti optimalizácie triedenia zásielok zmenou charakteru triediaceho strediska vo Zvolene.

V textovom dokumente „Opis komerčného scenára poskytovania univerzálnej služby a vyčíslenie predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za prvý polrok 2023“ na strane 4 bolo spresnené poskytovateľom univerzálnej služby sumárne vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby za prvý polrok 2023, vrátane zohľadnenia trhových a nehmotných výhod a primeraného zisku s rozčlenením údajov pre poskytovateľa univerzálnej služby s povinnosťou univerzálnej služby a pre toho istého poskytovateľa univerzálnej služby, ak by univerzálnu službu neposkytoval, v súlade s ustanovením § 56 ods. 2 zákona o poštových službách nasledovne:

v eurách:

	SP, a. s., s povinnosťou univerzálnej služby	SP, a. s., bez povinnosti univerzálnej služby	Čisté náklady za 1. polrok 2023
Výnosy	171 455 541	167 333 280	4 122 261
Náklady	166 488 723	149 578 188	16 910 535
Výsledok hospodárenia (EAT)	4 966 818	17 755 092	12 788 275
Primeraný zisk	-	-	889 163
Trhové a nehmotné výhody	-	-	(134 726)
Úprava o neefektívnosť	-	-	-
Čisté náklady	-	-	13 542 712

Podľa § 57 ods. 3 zákona o poštových službách úrad do 90 dní odo dňa doručenia vyčíslenia podľa odseku 2 určí predbežné čisté náklady univerzálnej služby za kalendárny rok, za ktorého prvých šesť mesiacov bolo predložené vyčíslenie podľa odseku 2 a tie zverejní vo vestníku.

Podľa § 57 ods. 4 zákona o poštových službách je úrad oprávnený na účely posúdenia a určenia predbežných čistých nákladov univerzálnej služby overovať a kontrolovať podklady na výpočet predbežných čistých nákladov univerzálnej služby sám alebo prostredníctvom ním poverenej odborne spôsobilej a nezávislej osoby, ako aj nahliadať do účtovných kníh a záznamov poskytovateľa univerzálnej služby. V súlade s týmito ustanoveniami boli predložené údaje na účely posúdenia a určenia predbežných čistých nákladov univerzálnej služby overované a kontrolované prostredníctvom poverenej odborne spôsobilej a nezávislej osoby vybranej procesom verejného obstarávania – Ernst & Young, s. r. o., so sídlom Žižkova 9, 811 02 Bratislava, (ďalej len „audítor“).

Pri overovaní výpočtu predbežných čistých nákladov univerzálnej služby boli skontrolované a posúdené nasledovné údaje a informácie:

1. Komerčný scenár Poskytovateľa univerzálnej služby v zmysle Vyhlášky príloha 2 bod 4, t. j. dokument s názvom „Opis komerčného scenára poskytovania univerzálnej služby a vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby za polrok 2023“;
2. Tabuľky detailných údajov k vyčísleniu predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za 1. polrok 2023 podľa prílohy č. 4 Vyhlášky vyplnené poskytovateľom univerzálnej služby;
3. Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby platné v roku 2023;
4. Obratová predvaha poskytovateľa univerzálnej služby k 30.6.2023;
5. Výkaz ekonomicky neoprávnených nákladov poskytovateľa univerzálnej služby za 1. polrok 2023;
6. Výkaz o oddelenej evidencii nákladov a výnosov z regulovaných poštových činností a ostatných činností OdÚč 1 - 02 za 1. polrok 2023;
7. Doplnujúce údaje k výpočtu nákladov prepravy za polrok 2023;
8. Detailný výpočet zmeny stavu dlhodobého majetku v rámci zmeny čistých aktív.

V rámci uvedenej činnosti bol audit vykonaný v dvoch častiach:

- Overenie a kontrola podkladov na výpočet predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za rok 2023 a správnosť ich výpočtu, so zameraním na:
 - overenie súladu údajov v podkladoch pre výpočet predbežných čistých nákladov podľa Vyhlášky,
 - posúdenie reálnosti a objektívnosti vypracovaného komerčného scenára, najmä schopnosti podniku poskytovať naďalej poštové služby a iné komerčné služby podľa uzatvorených zmlúv,
 - zohľadnenie prvkov povinnosti univerzálnej služby uložených v Požiadavkách na kvalitu univerzálnej služby vo výpočte, posúdenie rozsahu Požiadaviek na kvalitu, ich náročnosti a vplyvu na záťaž poskytovateľa UNS a výšku čistých nákladov,
 - zohľadnenie vplyvu komerčného scenára na výnosy,
 - overenie transparentnosti výpočtu predbežných čistých nákladov s prípadným detailnejším zameraním na jednotlivé prvky podľa pokynov úradu,
 - identifikáciu a ohodnotenie neefektívne vynaložených nákladov a ich vylúčenie z výpočtu,
 - overenie správnosti výpočtu trhových hmotných a nehmotných výhod z poskytovania univerzálnej služby a zohľadnenie využívania poštovej siete aj na iné poštové a nepoštové služby,
 - overenie správnosti výpočtu a posúdenie výšky primeraného zisku,
 - posúdenie a overenie výpočtu nákladovej efektívnosti,
- Posúdenie neprimeranej finančnej záťaže predbežných čistých nákladov za rok 2023, najmä, či čisté náklady predstavujú pre poskytovateľa univerzálnej služby neprimeranú finančnú záťaž, so zameraním na:
 - overenie, či predbežné čisté náklady obsahujú len preukázateľné a ekonomicky oprávnené náklady, a to tak priame náklady, ako aj nepriame náklady poskytovateľa univerzálnej služby, vynaložené na poskytovanie univerzálnej služby,
 - vyhodnotenie úrovne využívania univerzálnej služby, jej vývoj a vplyv na hospodársku situáciu poskytovateľa, vyhodnotenie celkového výsledku hospodárenia a výsledku hospodárenia dosahovaného z univerzálnej služby a pomeru medzi predbežnými čistými nákladmi a celkovými výnosmi z univerzálnej služby,
 - overenie, či uplatnený postup výpočtu čistých nákladov nepodporuje vznik krížového financovania iných komerčných služieb v prípade kompenzácie čistých nákladov z kompenzačného fondu a neznamená nadmernú náhradu čistých nákladov a
 - vyhodnotenie ostatných faktorov ovplyvňujúcich neprimeranosť finančnej záťaže.

Po posúdení doručeného vyčíslenia ČN poskytovateľom univerzálnej služby, vrátane podkladov a príloh, pristúpil úrad k overeniu správnosti výpočtu predbežných čistých nákladov za rok 2023 v spolupráci s audítorm. Úrad na základe odporúčaní audítora požiadal poskytovateľa univerzálnej služby o doplňujúce informácie a vysvetlenie postupov pri výpočte jednotlivých prvkov predbežných čistých nákladov, a to o nasledovné informácie:

E-mailom zo dňa 8.9.2023:

- uvedenie účtov hlavnej knihy, na ktorých sa účtujú výnosy za vykonanie odpočtov energií
- objasnenie sumy výnosov k účtom IOM podľa hlavnej knihy a podľa výkazu o oddelenej evidencii OdÚč 1-02 ,
- rozpísanie riadku výkazu OdÚč 1-02 Ostatné výnosy nepodliehajúce regulácii na účty hlavnej knihy,
- vysvetlenie účtovania výnosov za prenájom nebytových priestorov a kurzové zisky,
- rozloženie výnosov za Doplnkový tovar a Služby pre SWAN podľa účtov v hlavnej knihe,

- zdôvodnenie zaradenia niektorých nákladov na tvorbu rezerv medzi ekonomicky oprávnené náklady,
- prepracovanie prílohy č. 8 komerčného scenára tak, aby pre jednotlivé neprevádzkované pošty bolo uvedené, v akej výške sa ich náklady prenášajú na určenú nástupnícku poštu, v štruktúre podľa tab. č. 2 Vyhlášky.

SP, a. s., odpovedala e-mailom dňa 13.9.2023, kde priložila požadované vysvetlenia, s výnimkou posledného bodu, ktorý doplnila dňa 18.9.2023.

E-mailom zo dňa 18.9.2023:

- vysvetlenie dôvodu výrazného poklesu hodnoty výnosov podliehajúcich penalizácii GMS UPU voči hodnote pri ČN 2022.

SP, a. s., vysvetlila uvedené e-mailom dňa 20.9.2023.

Dňa 26.9.2023 poslal úrad e-mailom SP, a. s., návrh predbežných úprav audítora spolu s prílohami na zaujatie stanoviska.

Dňa 4.10.2023 poslala SP, a. s., stanovisko k predbežným úpravám audítora.

Audítor preskúmal doplnené informácie a stanovisko SP, a. s. Úpravy, ktoré namietala SP, a.s., sa vyskytovali aj v predchádzajúcich vyčísleniach čistých nákladov a audítor stanovisko SP, a. s., k týmto úpravám neprijal.

Úrad akceptoval odporúčania audítora a na základe predložených zistení neakceptoval vyčíslenie sumy predbežných čistých nákladov SP, a. s., v rozsahu a v častiach týkajúcich sa výpadku výnosov v komerčnom scenári za poštový platobný styk, za služby pre 365.bank, za listy I. triedy a zapísané zásielky, ďalej vyčíslenie úspory nákladov v triedení, v doručovaní, úspory nákladov správnej réžie a vyčíslenie neefektívne vynaložených nákladov.

Na základe všetkých dostupných údajov, po posúdení komerčného scenára a postupov pri výpočte, ako aj odporúčaní uvedených v záverečnej správe audítora, pristúpil úrad k úprave nesprávnych, resp. nedostatočne zdôvodnených výpočtov a k vyčísleniu predbežných čistých nákladov za prvý polrok 2023.

Súhrn úprav, ktorý zahŕňa údaje o znížení sumy predložených predbežných čistých nákladov je uvedený v nasledovnom prehľade:

	Suma v eurách:	Typ nedostatku
1.	- 23 647	Vylúčenie časti čistých nákladov pre 20 nástupníckych pôšt so zápornými, resp. nulovými nákladmi na spotrebu energie
2.	- 267 836	Neuznanie úspory nákladov na triedenie s výnimkou osobných nákladov
3.	- 1 914 087	Úprava úspory pracovných miest doručovateľov
4.	- 279 787	Úprava miery úspory nákladov v doručovaní z dôvodu prekročenia normovaného denného limitu pracovného času
5.	- 295 440	Zníženie úspory osobných nákladov správnej réžie
6.	- 343 646	Úprava výpadku výnosov za poštový platobný styk

7.	- 372 870	Úprava výpadku výnosov služieb pre 365.bank, a. s.
8.	- 120 144	Zvýšenie výpadku výnosov v dôsledku zníženia frekvencie doručovania za listy I. triedy
9.	- 348 281	Zvýšenie výpadku výnosov v komerčnom scenári v dôsledku zmeny doručovania za zapísané zásielky
10.	- 621 000	Zníženie primeraného zisku v dôsledku zmien čistých aktív
11.	- 447 799	Úprava neefektívne vynaložených nákladov
	- 5 034 537	Spolu úpravy predbežných čistých nákladov
	8 508 174	Upravené predbežné čisté náklady za 1. polrok 2023

K bodu 1:

V komerčnom scenári bolo identifikovaných 20 dvojíc neprevádzkovaných a nástupníckych pôšt, kde náklady na energie na neprevádzkovaných poštách sú kladné a súčasne náklady nástupníckej pošty sú záporné alebo nulové, čo spôsobuje nesprávne modelovanie prenosu nákladov na nástupnícku poštu tak, že prevzatím neprevádzkovanej pošty dochádza na nástupníckych poštách k vyššej úspore energie alebo k nulovému prenosu nákladov. Do komerčného scenára boli prenesené celé náklady na energie neprevádzkovaných pôšt vo výške 23 647 eur, čo spôsobilo zníženie čistých nákladov o túto sumu.

K bodu 2:

Komerčný scenár uvažuje s úsporou 3,86 % nákladov na triedenie vďaka redukcii činnosti HSS vo Zvolene, kde by sa triedili iba balíky. Uvažuje sa s presunom triedenia listových zásielok do HSS Bratislava a Košice, úsporou časti zamestnancov, časti odpisov - najmä časti novej budovy a tiež starej budovy, ktorá je už v súčasnosti prázdna (využívaná ako skladovací priestor) a časti prevádzkových nákladov. Komerčný scenár nepopisuje zmeny využitia starej budovy, teda nevstupuje do čistých nákladov. Uznaná bola iba úspora osobných nákladov v rozsahu poklesu výnosov z listových zásielok, zvyšné náklady na triedenie v sume 267 836 eur boli vylúčené a táto suma predstavuje zníženie čistých nákladov.

K bodu 3:

Rozdiel potreby pracovných miest doručovateľov je vypočítaný ako rozdiel skutočnej potreby (nie normovanej) v základnom scenári a normovanej potreby v komerčnom scenári. Odchýlka skutočnej potreby od normovanej potreby pracovných miest v základnom scenári nie je zanedbateľná, preto bolo potrebné rozdiel počítať z porovnateľných hodnôt. Pre vyčíslenie rozdielu bola použitá normovaná potreba pracovných miest pre oba scenáre, čo viedlo k zníženiu predbežných čistých nákladov o 1 914 087 eur.

K bodu 4:

Z podkladov ku komerčnému scenáru je zrejmé zvýšenie záťaže doručovateľov. V modelovanom doručovaní bolo zistených 201 doručovacích rajónov, kde potreba pracovného miesta presahuje viac než akceptované maximum normovanej potreby, t. j. 9,83 hod. Vyšší pracovný čas je nerealistický, nakoľko ani v súčasnosti nevyužíva poskytovateľ univerzálnej služby vyššie zaťaženie doručovateľov. Preto bola úspora pracovných miest doručovateľov prepočítaná, čo viedlo k nižšej úspore pracovných miest a k zníženiu predbežných čistých nákladov o 279 787 eur.

K bodu 5:

Pri overovaní výpočtu úspory osobných nákladov správnej réžie bola zistená nekonzistentnosť medzi komerčným scenárom a osobnými nákladmi správnej réžie podľa mostíka nákladov vo výške 589 954 eur. Pre posúdenie správnosti výpočtu čistých nákladov boli použité náklady podľa mostíka nákladov, čo viedlo k úprave koeficientov úspory osobných nákladov. Úprava úspory režijných nákladov za časť osobné náklady je vo výške 295 440 eur a o túto sumu boli znížené predbežné čisté náklady.

K bodu 6:

Komerčný scenár uvádza výpadok výnosov pre poštový platobný styk pri zúžení poštovej siete o 5,6% podľa vlastného výskumu vplyvu zmeny adresy pošty na početnosti produktov. Uvedený výskum je irelevantný pre účel určenia ČN, nakoľko presun pošty na inú adresu znamená dodržanie požiadaviek na kvalitu a nezmenenú dostupnosť pôšt, kým komerčný scenár uvažuje so zrušením jednej tretiny pôšt, čím sa výrazne zhorší dostupnosť pre zákazníka a zmení sa jeho správanie. Pre vyčíslenie výpadku výnosov uplatnil úrad postup audítora rovnako ako v predchádzajúcich rokoch, čím sa výnosy v komerčnom scenári znížia o 343 646 eur a táto úprava zároveň znamená zníženie čistých nákladov.

K bodu 7:

Komerčný scenár uvádza výpadok výnosov zo služieb pre 365.bank, a.s., vo výške 9,4 % na základe vlastného výskumu. Uvedený výskum je irelevantný pre účel určenia ČN z dôvodov uvedených pri úprave č. 6. Pre produkty podobné poštovému platobnému styku bol uplatnený výpočet podľa bodu 6. Pri ostatných produktoch bol uplatnený výpadok podľa prieskumu Actly, resp. priemerom celkového výpadku výnosov zo služieb pre 365.bank, a. s. Výnosy sa v komerčnom scenári znížili o 372 870 eur a o túto sumu sa znížili aj čisté náklady

K bodu 8:

Komerčný scenár predpokladá nulový výpadok výnosov listu I. triedy po znížení frekvencie doručovania vďaka vysokému výnosu z alternatívneho produktu - expresnej zásielky, ktorej cena podľa tarify je 6,60 € (cena je s DPH, teda výnos by bol len 5,50 €). V skutočnosti je však cena nižšia v dôsledku uplatňovania zliav a zmluvných cien. Uplatnením reálnej ceny za expresné zásielky, resp. ceny najlacnejšieho alternatívneho produktu, bol vyčíslený rozdiel vo výnosoch 120 144 eur, čo predstavuje zníženie čistých nákladov.

K bodu 9:

Komerčný scenár predpokladá u doporučených, poistených listov 1. triedy a služieb doručenia a do vlastných rúk výpadok výnosov len zo zúženia siete vo výške 153 719 eur, ale vplyv v dôsledku zníženia frekvencie doručovania nie je zohľadnený. Rovnako, ako v predchádzajúcej úprave č. 8, uplatnením reálnej ceny za expresné zásielky, vznikol rozdiel vo výške 348 281 eur a o túto sumu boli znížené čisté náklady.

K bodu 10:

Primeraný zisk bol vyčíslený vo výške 889 163 eur ako násobok zmeny čistých aktív v hypotetickom scenári a váženého priemeru nákladov na kapitál (WACC), ktorý je stanovený metódou Capital asset pricing model (CAPM). Zmeny komerčného scenára viedli k zmenám čistých aktív a následne k úprave primeraného zisku o sumu 621 000 eur.

K bodu 11:

Metodika odhadu neefektívne vynaložených nákladov predložená SP, a. s., uvažuje s nulovou mierou neefektívnosti nákladov v r. 2012, čo považuje úrad za neobhájiteľné, nakoľko pre takúto hodnotu neefektívnosti vo východiskovom roku nie sú vecné dôvody. Vzhľadom na dopady pandemickej situácie v roku 2021 a nepredvídaných vysokých cien energií a pohonných hmôt v dôsledku energetickej krízy, ktoré ovplyvnili neefektívnosť a nákladovú náročnosť SP, a. s., bolo percento neefektívnosti stanovené pri dolnej hranici

rozsahu neefektívnosti identifikovaného v štúdiu Nera Economic Consulting, a to 5 %. Čisté náklady boli znížené o sumu 447 799 eur.

Po zohľadnení všetkých vyššie uvedených vplyvov úrad upravil sumárne vyčíslené predbežné ČN, vrátane úpravy o neefektívnosť, ako aj údaje o nákladoch a výnosoch SP, a.s., bez povinnosti univerzálnej služby nasledovne:

v eurách:

	SP, a. s., s povinnosťou univerzálnej služby	SP, a. s., bez povinnosti univerzálnej služby	Upravené predbežné čisté náklady za 1. polrok 2023
Výnosy	171 455 541	166 148 339	-
Náklady	166 488 723	152 358 985	-
Výsledok hospodárenia	4 966 818	13 789 354	8 822 536
Primeraný zisk	-	-	268 163
Trhové a nehmotné výhody	-	-	- 134 726
Úprava o neefektívnosť	-	-	- 447 799
Čisté náklady	-	-	8 508 174

Predbežné čisté náklady univerzálnej služby za prvý polrok 2023 po zohľadnení trhovej výhody a upravenej hodnoty nákladovej efektívnosti predstavujú sumu **8 508 174 eur**.

Podľa § 57 ods. 1 zákona o poštových službách, ak z poskytovania univerzálnej služby v kalendárnom roku vzniknú poskytovateľovi univerzálnej služby čisté náklady univerzálnej služby, ktoré predstavujú pre poskytovateľa univerzálnej služby neprimeranú finančnú záťaž, má poskytovateľ univerzálnej služby nárok na ich náhradu z kompenzačného fondu. Neprimeranosť finančnej záťaže posudzuje úrad v konaní o určení predbežných čistých nákladov univerzálnej služby a čistých nákladov univerzálnej služby a za neprimeranú finančnú záťaž sa považuje stav, keď čisté náklady univerzálnej služby dosahujú takú sumu, že nie je vzhľadom na hospodársku situáciu poskytovateľa univerzálnej služby možné od neho spravodlivo požadovať, aby ich znášal.

Posudzovanie a určenie neprimeranej finančnej záťaže

Pri posudzovaní neprimeranej finančnej záťaže úrad v súlade s ustanovením § 57 ods. 1 zákona o poštových službách zisťoval, či nastal stav, keď čisté náklady univerzálnej služby dosahujú takú sumu, že nie je vzhľadom na hospodársku situáciu poskytovateľa univerzálnej služby možné od neho spravodlivo požadovať, aby ich znášal. Na účely určenia neprimeranej finančnej záťaže úrad v súlade s § 2 a podľa prílohy č. 1 Vyhlášky „Posudzovanie a určenie neprimeranej finančnej záťaže“ posudzoval:

- a) či čisté náklady obsahujú len preukázateľné a ekonomicky oprávnené náklady, a to priame náklady, ako aj nepriame náklady poskytovateľa, vynaložené na poskytovanie univerzálnej služby,
- b) či rozdiel medzi čistými nákladmi a nehmotnými výhodami je kladný,
- c) rozsah, v akom čisté náklady ovplyvnili rentabilitu výnosov poskytovateľa,
- d) veľkosť rozdielu medzi rentabilitou výnosov poskytovateľa a ostatných poštových podnikov,

- e) úroveň využívania univerzálnej služby, jej vývoj, výsledok hospodárenia a vplyv na hospodársku situáciu poskytovateľa,
- f) pomer medzi čistými nákladmi a celkovými výnosmi z univerzálnej služby,
- g) trhovú podiel poskytovateľa na trhu univerzálnej služby a zameniteľných poštových služieb.

K bodu a):

Úrad overil súlad údajov komerčného scenára s údajmi vykázanými v účtovných triedach 5 a 6 vo všeobecnom účtovníctve, a to bez zistenia rozdielov. Úrad upravil predbežné čisté náklady o vyššie uvedené úpravy priamych nákladov a o nesprávne vyčíslenú úsporu režijných nákladov. Z nákladov boli správne vylúčené ekonomicky neoprávnené náklady v sume 1 516 079 eur.

K bodu b):

Upravené predbežné čisté náklady za prvý polrok 2023 (bez zohľadnenia nehmotných výhod) sú 8 642 900 eur a nehmotné výhody sú 134 726 eur. Úrad konštatuje, že rozdiel medzi čistými nákladmi a nehmotnými výhodami je kladný.

K bodu c):

V prvom polroku 2023 bola vyčíslená celková strata z univerzálnej služby - 8 089 232 eur. Pre hodnotenie rentability výnosov bol zvolený ukazovateľ prevádzkovej rentability, ktorý je považovaný za optimálny na posudzovanie primeranosti dosahovaného zisku.

Z univerzálnej služby bez kompenzácie bola v prvom polroku 2023 dosiahnutá prevádzková strata -6 928 741 eur. Prevádzková rentabilita univerzálnej služby bez kompenzácie je vo výške -8,6 %, po kompenzácii bude 0,4 %. Vyčíslený dopad naznačuje, že predbežné čisté náklady za prvý polrok rok 2023 predstavujú zjavnú záťaž pre poskytovateľa univerzálnej služby.

Produkty mimo univerzálnej služby sú aj bez kompenzácie ziskové na úrovni prevádzkovej marže 7,3 %. SP, a. s., bez kompenzácie dosiahla za polrok 2023 prevádzkovú stratu - 1 054 804 eur a jej prevádzková rentabilita je - 0,7 %. Z uvedeného vyplýva, že čisté náklady znižujú rentabilitu výnosov SP, a. s., a znamenajú pre poskytovateľa univerzálnej služby záťaž.

K bodu d):

Poštový podnik poskytujúci zameniteľné poštové služby dosiahol v prvom polroku 2023 z poskytovania poštových služieb rentabilitu výnosov 24,27 %.

K bodu e):

Úrad posudzoval využívanie univerzálnej služby na poštách, ktoré je SP, a. s., povinná prevádzkovať podľa Požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby a ktorých náklady podacej časti boli zahrnuté do výpočtu čistých nákladov. Tieto pošty sú prevádzkované z titulu zabezpečenia univerzálnej služby, avšak objemy poskytovaných produktov univerzálnej služby sú na väčšine pôšt nižšie ako objemy ostatných komerčných služieb, t. j. výnosy z univerzálnej služby nepokrývajú fixné náklady týchto pôšt. Objem najdôležitejšieho produktu univerzálnej služby (obyčajný list 1. a 2. triedy) za predchádzajúce obdobie 3 rokov každoročne klesá. Tento pokles produkcie má významný vplyv na dosahované výnosy, výsledok hospodárenia a na celkovú hospodársku situáciu poskytovateľa univerzálnej služby.

K bodu f):

Pomer predbežných čistých nákladov k celkovým výnosom z univerzálnej služby za prvý polrok 2023 je 10,55 % a pomer predbežných čistých nákladov k celkovým výnosom SP, a.s., je 4,96 %, čo úrad hodnotí ako jestvujúcu záťaž pre poskytovateľa univerzálnej služby.

K bodu g):

Podiel poskytovateľa univerzálnej služby na trhu univerzálnej služby a zameniteľných služieb je 99,89 % a podniku, ktorý poskytuje zameniteľné poštové služby je 0,11 %.

Úroveň využívania poštových služieb a najmä univerzálnej služby, je jedným z rozhodujúcich ukazovateľov, ktoré majú do budúcnosti dopad na náklady SP, a. s., ako poskytovateľa univerzálnej služby a to tým, že pri trvalom poklese objemu zásielok dochádza k znižovaniu výnosov z univerzálnej služby, pričom fixné náklady nie je možné znižovať rovnakým tempom. Táto skutočnosť je jedným z potenciálnych faktorov, ktoré zvyšujú úroveň neprimeranej finančnej záťaže pre SP, a. s., ako poskytovateľa univerzálnej služby.

Úrad vyhodnotil uvedené ukazovatele, postavenie SP, a. s., ako aj poštových podnikov poskytujúcich zameniteľné poštové služby, ktoré prispievajú do kompenzačného fondu a pristúpil k určaniu neprimeranej finančnej záťaže. Úrad považuje za opodstatnené, že časť z čistých nákladov bude znášať aj poskytovateľ univerzálnej služby. Za primeranú záťaž považuje 1 % z celkových nákladov SP, a. s.

Podľa § 57 ods. 3 zákona o poštových službách sa predbežné čisté náklady univerzálnej služby určujú za kalendárny rok, za ktorého prvých šesť mesiacov bolo predložené vyčíslenie. Úrad na základe predpokladaných čistých nákladov 1. polroku 2023 vyčíslil predbežné čisté náklady za rok 2023.

Výsledné určenie predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za rok 2023 je uvedené v nasledovnom prehľade:

Posudzované obdobie	Suma v eurách:	
	1. polrok 2023	rok 2023
Predbežné čisté náklady univerzálnej služby	8 508 174	17 016 348
1 % z celkových nákladov SP, a. s.	1 664 887	3 329 774
Neprimeraná finančná záťaž	6 843 287	13 686 574

Na základe uvedených údajov, po posúdení predložených podkladov, ich kontrole a overení, ako aj po posúdení dostupných údajov predložených poskytovateľom univerzálnej služby a informácií a poznatkov získaných v rámci svojej činnosti, úrad pristúpil podľa § 57 ods. 3 a ods. 4 zákona o poštových službách k určaniu predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za rok 2023 v sume **13 686 574** eur a tieto zverejňuje v zmysle zákonných ustanovení vo Vestníku úradu.

V Žiline, dňa 28.11. 2023

JUDr. Zuzana Isteníková
riaditeľka odboru
regulácie poštových služieb